

KARTA PRZEDMIOTU

Kod przedmiotu	0923.3.PS1.F9.MPIK	
Nazwa przedmiotu w języku	polskim	Modele i proces interwencji kryzysowej Models and process of crisis intervention
	angielskim	

1. USYTUOWANIE PRZEDMIOTU W SYSTEMIE STUDIÓW

1.1. Kierunek studiów	Praca socjalna
1.2. Forma studiów	Stacjonarne
1.3. Poziom studiów	Pierwszego stopnia – licencjackie
1.4. Profil studiów*	Praktyczny
1.5. Osoba przygotowująca kartę przedmiotu	Paweł Zych
1.6. Kontakt	pawel.zych@ujk.edu.pl

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

2.1. Język wykładowy	polski
2.2. Wymagania wstępne*	brak

3. SZCZEGÓŁOWA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

3.1. Forma zajęć	Wykład, ćwiczenia	
3.2. Miejsce realizacji zajęć	Pomieszczenia dydaktyczne UJK / instytucje, w których realizowana jest działalność z obszaru pracy socjalnej i pomocy społecznej	
3.3. Forma zaliczenia zajęć	Wykład – egzamin ustny / pisemny; ćwiczenia – zaliczenie z oceną	
3.4. Metody dydaktyczne	Dla wykładu: wykład informacyjny, wykład problemowy, wykład konwersatoryjny. Dla ćwiczeń: burza mózgów, dyskusja, metoda sytuacyjna, metoda projektów, poster naukowy, analiza przypadków, studium przypadku, praca z tekstem, materiały edukacyjne, film instruktażowy.	
3.5. Wykaz literatury	podstawowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Carson R., Butcher J., Mineka S., Psychologia zaburzeń. Vol 2. Człowiek we współczesnym świecie. GWP. Gdańsk 2005. 2. Cekiera Cz., Psychoprofilaktyka uzależnień oraz terapia i resocjalizacja osób uzależnionych. Metody, programy, modele, ośrodki, zakłady, wspólnoty. Wydawnictwo: Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 1992. 3. Frączek P., Wybrane świadczenia w polskim systemie pomocy społecznej – próba analizy. „Studia z Polityki Publicznej” 2020, nr 1 (25). 4. Frysztacki K., Wokół pracy socjalnej: od koncepcji i teorii do kontekstów empiryczno-aplikacyjnych. Wydawnictwo UJ. Kraków 2019. 5. Gaś Z. (red.), Efektywność instytucjonalnych form pomocy na rzecz młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym. Pracownia Wydawnicza Fundacji Masz Szansę. Lublin 2008. 6. Greenstone J.L., Leviton S.C., Interwencja kryzysowa. GWP. Gdańsk 2004. 7. James R.K., Gilliland B.E., Strategie interwencji kryzysowej. Pomoc psychologiczna poprzedzająca terapię. Wydawnictwo Edukacyjne: PARPA. Warszawa 2006. 8. Jędrzejko M. (red.), Prostytucja jako problem społeczny, moralny i zdrowotny. Wydawnictwo: Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora. Pułtusk – Warszawa 2006. 9. Młyński J., Podstawy pracy socjalnej: od teorii do praktyki. Wydawnictwo Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej. Kraków 2023. 10. Piorunek M., Nawój-Połoczańska J., Skowrońska-Pućka A. (red.), Wspieranie jednostek i grup w różnych wymiarach życia społecznego: aspekty teoretyczno-praktyczne. Wydawnictwo Uniwersytetu Adama Mickiewicza. Poznań 2021. 11. Plota M., Błażek M. (red.), Współczesny człowiek w świetle dylematów i wyzwań: perspektywa psychologiczna. Wydawnictwo: Impuls. Kraków 2008. 12. Płużek Z., Jacyniak A., Świat ludzkich kryzysów. Wydawnictwo: WAM. Kraków 2006. 13. Strelau J. (red.), Psychologia. Podręcznik akademicki. Vol. 3. Jednostka w społeczeństwie i elementy psychologii stosowanej. GWP. Gdańsk 2007. 14. Kita S., Praca socjalna w sytuacjach kryzysowych. Wydawnictwo: Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich. Warszawa 2014. 15. Kodeks Postępowania Administracyjnego(Dz.U. 2024, poz. 572) 16. Kubler-Ross E., Rozmowy o śmierci i umieraniu. Wydawnictwo: Media Rodzina. Poznań 2007. 17. Ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2023, poz. 2151 z póź. zm.). 18. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. 2024, poz. 1283 z póź. zm.). 19. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2023, poz. 1939). 20. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny w systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2024, poz. 177, z póź. zm.).

	uzupełniająca	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aguilera D.C., Crisis intervention: Theory and methodology (8th ed.), Mosby, St. Louis 1998. 2. Collins B.G., Collins T.M., Crisis and Trauma: Developmental – Ecological Intervention. Lahasha Press, Boston 2005. 3. Roberts A.R., Crisis Intervention Handbook: Assessment, Treatment, and Research (3th ed.). Oxford University Press. New York 2005. 4. Stanisz P., Pawlikowski J., Ordon M. (red.), Sprzeciw sumienia w praktyce medycznej – aspekty etyczne i prawne. Wydawnictwo KUL. Lublin 2014. 5. Wojciechowska M., Żeber-Dzikowska I. (red.), Praca socjalna wobec wyzwań współczesności: aspekty teoretyczno-empiryczne i praktyczne. Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce 2022. 6. Żukiewicz A. (red.), Praca socjalna w służbie ludziom. Wydawnictwo: Akapit, Toruń 2012.
--	---------------	---

4. CELE, TREŚCI I EFEKTY UCZENIA SIĘ

4.1. Cele przedmiotu (z uwzględnieniem formy zajęć)

Wykład:

- C1. Zdobycie wiedzy z zakresu podstaw funkcjonowania systemu pomocy społecznej, jak i działań z obszaru pracy socjalnej.
- C2. Poznanie genezy, zasad i celów pomocy społecznej oraz roli pracownika socjalnego.
- C3. Zdobycie wiedzy z zakresu instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych rozwiązań na rzecz osób i grup doświadczających trudności na różnych obszarach życia.

Ćwiczenia:

- C1. Zdobycie umiejętności prawidłowej identyfikacji współczesnych problemów i kwestii społecznych, przy jednoczesnej świadomości możliwości działań na gruncie pomocowym w niniejszych obszarach.
- C2. Poznanie metod i narzędzi właściwych dla pracy socjalnej i ich znaczenia w systemie pomocy społecznej.
- C3. Prawidłowe korzystanie z aktów prawnych, determinujących możliwości na gruncie pomocy społecznej i pracy socjalnej.

4.2. Treści programowe (z uwzględnieniem formy zajęć)

Wykłady:

1. Zapoznanie się z kartą przedmiotu oraz omówienie obszarów tematycznych i warunków zaliczenia.
2. Teoretyczne podstawy wprowadzające w tematykę interwencji kryzysowej (terminy, pojęcia, historia i inne).
3. Podstawowe zagadnienia z zakresu psychologii kryzysu.
4. Sześćoetapowy model interwencji kryzysowej.
5. Model pojedynczej sesji Collinsów w interwencji kryzysowej.
6. Antycypacyjny i prewencyjny model interwencji kryzysowej.
7. Podejście ekosystemowe w interwencji kryzysowej.
8. Sytuacje kryzysowe i modele interwencji wobec dzieci i młodzieży.
9. Sytuacje kryzysowe i modele interwencji wobec dorosłych i seniorów.
10. Holistyczne ujęcie potrzeb osoby doświadczającej sytuacji kryzysowej.
11. Postępowanie interwenta w wybranych sytuacjach kryzysowych (utrata i żałoby; związanych z przemocą fizyczną, psychiczną i seksualną w związku i rodzinie oraz inne).
12. Interwencja kryzysowa w sytuacji zagrożenia życia ze szczególnym uwzględnieniem zachowań autodestrukcyjnych.
13. Interwencja kryzysowa w kontekście przesłuchania dzieci – ofiar i świadków przemocy, w tym idea niebieskiego pokoju.
14. Interwencja kryzysowa w kontekście osób doświadczających chorób fizycznych i psychicznych (niepełnosprawność, zaburzenia psychiczne, choroba alkoholizm i inne).
15. Prawne aspekty w interwencji kryzysowej.

Ćwiczenia:

1. Kompetencje i umiejętności w zakresie prowadzenia interwencji kryzysowej.
2. Podstawowe narzędzia w pracy pracownika socjalnego (Kwestionariusz rodzinnego wywiadu środowiskowego cz.I i IV, Wywiad alimentacyjny, Kontrakt i inne).
3. „Trudny klient” w sytuacji interwencji kryzysowej.
4. Interwencja kryzysowa przez telefon i jej specyfika ze szczególnym uwzględnieniem telefonu zaufania.
5. Specyfika interwencji kryzysowej oraz inne formy oddziaływania i pomocy w kontekście kryzysu sytuacyjnego i normatywnego jednostki lub grupy (rodziny i innych).
6. Specyfika i formy pomocy w interwencji kryzysowej wobec osób z mniejszości kulturowej i narodowych, grup społecznie wykluczonych oraz przypadki jednostkowe.
7. Postawy społeczeństwa (pozytywne i negatywne; uprzedzenia i stereotypy) wobec działań interwenta i jego osoby.
8. Zadania, rola i zaangażowanie profesjonalistów i ekspertów innych dziedzin, wolontariuszy oraz „neoficjatu” w procesie interwencji kryzysowej oraz idea zespołu interdyscyplinarnego (pracownik socjalny, policjant, nauczyciel, pedagog, lekarz/pielęgniarka, kurator, przedstawiciel komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i inni).
9. Próby wypracowywania prewencyjnych i systemowych rozwiązań problemów społecznych w wymiarze ogólnokrajowym i lokalnym.
10. Tworzenie programów prewencyjnych i interwencyjnych dedykowanych określonym grupom (zagrożonej uzależnieniem młodzieży, samotnym matkom i innym).
11. Możliwości działań post-interwencyjnych.
12. Kryzysy i wypalenie zawodowe interwenta (istota, sposoby / narzędzia pomiaru).
13. Założenia i możliwości „pomagania pomagającym” (superwizja i inne).
14. Prawne aspekty interwencji kryzysowej w wybranych przypadkach.
15. Etyczne aspekty interwencji kryzysowej w wybranych przypadkach.

4.3. Przedmiotowe efekty uczenia się

Efekt	Student, który zaliczył przedmiot	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
w zakresie wiedzy:		
W01	Zna charakter, miejsce, znaczenie procesu komunikacji interpersonalnej w pracy z osobą w kryzysie oraz wykorzystać ten proces w komunikacji z grupą osób w kryzysie, zna prawidłowości i nieprawidłowości w tym zakresie, potrafi tę wiedzę wykorzystać w praktyce.	PS1P_W10
W02	Zna charakter i znaczenie modeli i procesów interwencji kryzysowej, zna miejsca i uczestników działalności socjalno – wychowawczej, opiekuńczej, pomocowej wobec których zachodzi potrzeba zastosowania metod interwencji kryzysowej, posiada wiedzę na temat diagnozowania potrzeb ludzi w sytuacji kryzysu oraz umie ocenić jakość ich życia.	PS1P_W11
w zakresie umiejętności:		
U01	potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu interwencji kryzysowej wobec jednostek i grup społecznych, potrafi interpretować, analizować i projektować strategię działań społecznych wobec jednostek i grup.	PS1P_U02
w zakresie kompetencji społecznych:		
K01	Docenia znaczenie nauk społecznych dla tworzenia więzi społecznych, niezbędnych w interwencji kryzysowej, wykorzystuje zdobytą z tego zakresu wiedzę w pracy socjalnej z jednostkami i grupami, zasięga opinii ekspertów w trudnych przypadkach.	PS1P_K02

4.4. Sposoby weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się

Efekty przedmiotowe (symbol)	Sposób weryfikacji (+/-)																				
	Egzamin pisemny / ustny*			Kolokwium / kolokwia*			Projekt			Aktywność			Praca własna			Praca w grupie			Obecność		
	Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć		
	W	C	...	W	C	...	W	C	...	W	C	...	W	C	...	W	C	...	W	C	...
W01	+				+			+			+			+			+		+	+	
W02	+				+			+			+			+			+		+	+	
W03	+				+			+			+			+			+		+	+	
U01	+				+			+			+			+			+		+	+	
U02					+			+			+			+			+		+	+	
U03					+			+			+			+			+		+	+	
K01											+						+		+	+	
K02											+			+			+		+	+	

* niepotrzebne skreślić

4.5. Kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Forma zajęć	Ocena	Kryterium oceny
wykład (W)	3	Zaliczenie egzaminu na poziomie od 51% do 60 % maksymalnej liczby punktów oraz stosownej obecności (warunek dopuszczający).
	3,5	Zaliczenie egzaminu na poziomie od 61% do 70 % maksymalnej liczby punktów oraz stosownej obecności (warunek dopuszczający).
	4	Zaliczenie egzaminu na poziomie od 71% do 80 % maksymalnej liczby punktów oraz stosownej obecności (warunek dopuszczający).
	4,5	Zaliczenie egzaminu na poziomie od 81% do 90 % maksymalnej liczby punktów oraz stosownej obecności (warunek dopuszczający).
	5	Zaliczenie egzaminu na poziomie od 91% do 100 % maksymalnej liczby punktów oraz stosownej obecności (warunek dopuszczający).
ćwiczenia (C)*	3	Osiągnięcie rezultatu na poziomie od 51% do 60 % maksymalnej liczby punktów na podstawie: kolokwium (kolokwiów), projektu, aktywności na zajęciach, pracy własnej i w grupie oraz stosownej obecności (warunek dopuszczający).
	3,5	Osiągnięcie rezultatu na poziomie od 61% do 70 % maksymalnej liczby punktów na podstawie: kolokwium (kolokwiów), projektu, aktywności na zajęciach, pracy własnej i w grupie oraz stosownej obecności (warunek dopuszczający).
	4	Osiągnięcie rezultatu na poziomie od 71% do 80 % maksymalnej liczby punktów na podstawie: kolokwium (kolokwiów), projektu, aktywności na zajęciach, pracy własnej i w grupie oraz stosownej obecności (warunek dopuszczający).
	4,5	Osiągnięcie rezultatu na poziomie od 81% do 90 % maksymalnej liczby punktów na podstawie: kolokwium

	(kolokwiów), projektu, aktywności na zajęciach, pracy własnej i w grupie oraz stosownej obecności (warunek dopuszczający).
5	Osiągnięcie rezultatu na poziomie od 51% do 60 % maksymalnej liczby punktów na podstawie: kolokwium (kolokwiów), projektu, aktywności na zajęciach, pracy własnej i w grupie oraz stosownej obecności (warunek dopuszczający).

4. BILANS PUNKTÓW ECTS – NAKŁAD PRACY STUDENTA

Kategoria	Obciążenie studenta
	Studia stacjonarne
LICZBA GODZIN REALIZOWANYCH PRZY BEZPOŚREDNIM UDZIALE NAUCZYCIELA /GODZINY KONTAKTOWE/	30
Udział w wykładach*	15
Udział w ćwiczeniach, konwersatoriach, laboratoriach*	15
SAMODZIELNA PRACA STUDENTA /GODZINY NIEKONTAKTOWE/	45
Przygotowanie do wykładu*	5
Przygotowanie do ćwiczeń, konwersatorium, laboratorium*	15
Przygotowanie do egzaminu/ ~~kolokwium*~~	15
Opracowanie projektu	5
Przygotowanie posteru naukowego	5
ŁĄCZNA LICZBA GODZIN	75
PUNKTY ECTS za przedmiot	3

*niepotrzebne usunąć

Przyjmuję do realizacji (data i czytelne podpisy osób prowadzących przedmiot w danym roku akademickim)

.....